

BÁO CÁO
Về việc thực hiện chính sách, pháp luật đối với
người Việt Nam ở nước ngoài

Kính gửi: Ủy ban Đối ngoại Quốc hội.

Thực hiện chỉ đạo của Ủy ban Đối ngoại Quốc hội tại Văn bản số 2320/UBND15 ngày 14/6/2023 và trên cơ sở ý kiến kết luận của Trưởng đoàn giám sát và các đại biểu là thành viên Đoàn giám sát tại buổi làm việc ngày 06/7/2023; UBND tỉnh Bình Định kính báo cáo việc thực hiện chính sách, pháp luật đối với người Việt Nam ở nước ngoài thời gian qua, cụ thể như sau:

PHẦN I
TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI, TỔ CHỨC THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH,
PHÁP LUẬT NGƯỜI VIỆT NAM Ở NƯỚC NGOÀI

I. ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI, TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Việc triển khai thực hiện, cụ thể hóa chính sách, pháp luật đối với người Việt Nam ở nước ngoài

a. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực quốc tịch

UBND tỉnh đã ban hành kế hoạch và các văn bản triển khai thi hành Luật Quốc tịch năm 2008 và các văn bản quy định chi tiết thi hành trên địa bàn tỉnh như: Quyết định số 727/QĐ-CTUBND ngày 05/4/2011 về việc ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Điều 22 Luật Quốc tịch Việt Nam; Quyết định số 4458/QĐ-UBND ngày 10/12/2015 ban hành Kế hoạch rà soát, đánh giá việc giải quyết vấn đề quốc tịch, hộ tịch của trẻ em là con của công dân Việt Nam với người nước ngoài đang cư trú trên địa bàn tỉnh Bình Định; đồng thời, chỉ đạo Sở Tư pháp phối hợp với Công an tỉnh thực hiện công tác thẩm tra, xác minh về nhân thân của người có yêu cầu xin nhập, thôi, trở lại quốc tịch Việt Nam hoặc xin xác nhận có quốc tịch Việt Nam theo quy định.

Kịp thời phổ biến, triển khai, quán triệt Luật Quốc tịch năm 2008 và các văn bản hướng dẫn thi hành, UBND tỉnh Bình Định đã ban hành Kế hoạch tuyên truyền, phổ biến Luật Quốc tịch Việt Nam năm 2008 (Quyết định số 806/QĐ-CTUBND ngày 08/4/2009); chỉ đạo UBND các huyện, thị xã, thành phố xây dựng kế hoạch phổ biến, giáo dục pháp luật phù hợp với tình hình thực tế tại địa phương; bằng nhiều hình thức đa dạng như: Tuyên truyền miệng, phát hành Bản tin tư pháp, biên soạn tài liệu hỏi - đáp pháp luật, thông qua hệ thống thông tin đại chúng, thông qua thực hiện “Ngày pháp luật”, trợ giúp pháp lý, sinh hoạt cơ quan, khu vực dân cư... các sở, ngành, tổ chức đoàn thể, Hội đồng phối hợp phổ biến giáo dục pháp luật, các cơ quan, đơn vị, địa

phương đã tập trung tuyên truyền, phổ biến các văn bản quy phạm pháp luật về quốc tịch¹ đến các cấp, các ngành, đội ngũ cán bộ, công chức và các tầng lớp nhân dân trong tỉnh, giúp người dân và đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức nắm vững những nội dung cơ bản của pháp luật về quốc tịch để tự giác tuân thủ và thực hiện đúng quy định của pháp luật.

Hàng năm, UBND tỉnh ban hành Chương trình trọng tâm công tác tư pháp của tỉnh, trong đó xác định lĩnh vực quốc tịch là nhiệm vụ trọng tâm của công tác tư pháp. Trên cơ sở đó các sở, ngành, địa phương căn cứ chức năng, nhiệm vụ được phân công và tình hình thực tế của cơ quan, đơn vị, địa phương mình để tổ chức triển khai thực hiện hiệu quả, thống nhất các cơ chế, chính sách về quốc tịch tại địa phương.

UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Tư pháp thực hiện các thủ tục hành chính đối với lĩnh vực quốc tịch: Thông báo có quốc tịch nước ngoài; Cấp giấy xác nhận là người gốc Việt Nam; Cấp giấy xác nhận có quốc tịch Việt Nam ở trong nước, 03 thủ tục hành chính này được tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả giải quyết tại Trung tâm Phục vụ hành chính công tỉnh Bình Định. Ngoài ra, UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 2258/QĐ-UBND ngày 09/6/2020 công bố Danh mục thủ tục hành chính được sửa đổi, bổ sung; thủ tục hành chính bị bãi bỏ trong lĩnh vực Quốc tịch và Quyết định số 74/QĐ-UBND ngày 07/01/2020 về việc phê duyệt quy trình nội bộ giải quyết thủ tục hành chính liên thông thuộc phạm vi chức năng quản lý của Sở Tư pháp, trong đó lĩnh vực quốc tịch có 03 thủ tục hành chính: thôi quốc tịch ở Việt Nam, nhập quốc tịch Việt Nam, trở lại quốc tịch Việt Nam.

b. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành về bảo hộ công dân đối với đối tượng chủ tàu cá/ngư dân bị các cơ quan thẩm quyền nước ngoài xử phạt

Thực hiện chủ trương của Đảng và Nhà nước trong công tác bảo hộ công dân và pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài, Tỉnh ủy, UBND tỉnh, chính quyền các cấp, các cơ quan chức năng thuộc tỉnh luôn quan tâm, chú trọng và tích cực chỉ đạo triển khai thực hiện công tác bảo hộ công dân tỉnh Bình Định khi gặp các vấn đề cần hỗ trợ ở nước ngoài. Thời gian qua, UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Ngoại vụ phối hợp chặt chẽ với các đơn vị thuộc Bộ Ngoại giao và các cơ quan chức năng có liên quan xử lý kịp thời các vụ việc liên quan đến công tác bảo hộ công dân ở nước ngoài; chỉ đạo các sở, ban, ngành chủ động trong công tác phối hợp với cơ quan ngoại giao trong và ngoài nước, tiếp nhận kịp thời các phản ánh của công dân địa phương liên quan đến việc thực hiện chính sách bảo hộ cho công dân; thực hiện tốt việc tiếp nhận công dân bị nước ngoài bắt giữ, trao trả và tạo điều kiện thuận lợi cho những công dân trở về địa phương sinh sống, hòa nhập cộng đồng; xử lý kịp thời những vấn đề phát sinh trong công tác bảo hộ quyền và lợi ích chính đáng của công dân; phổ biến, quán triệt các văn bản pháp luật liên quan...

** Thực trạng tàu cá và ngư dân tỉnh Bình Định bị nước ngoài bắt giữ và công tác bảo hộ trong thời gian qua*

Từ năm 2020 đến nay, tình hình ngư dân và tàu cá của tỉnh Bình Định bị nước

¹ Luật Quốc tịch Việt Nam năm 2008; Nghị định số 16/2020/NĐ-CP ngày 03/02/2020 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Quốc tịch Việt Nam; các vấn đề liên quan giải quyết nhập quốc tịch Việt Nam cho người không quốc tịch đã cư trú ổn định tại Việt Nam theo Điều 22 Luật Quốc tịch Việt Nam.

ngoài bắt giữ có xu hướng giảm, cụ thể:

+ Năm 2020: có 11 tàu/73 ngư dân, trong đó 05 tàu/37 ngư dân bị Malaysia bắt giữ, 06 tàu/36 ngư dân bị Indonesia bắt giữ.

+ Năm 2021: có 16 tàu/97 ngư dân, trong đó 05 tàu/11 ngư dân bị Malaysia bắt giữ, 11 tàu/61 ngư dân bị Indonesia bắt giữ.

+ Năm 2022: có 10 tàu/61 ngư dân, trong đó 09 tàu/54 ngư dân bị Malaysia bắt giữ, 01 tàu/07 ngư dân bị Trung Quốc bắt giữ.

+ Từ ngày 30/12/2022 đến ngày 15/01/2023: có 03 tàu/16 ngư dân bị Malaysia bắt giữ, từ ngày 16/01/2023 đến nay không có tàu cá bị nước ngoài bắt giữ.

- Các trường hợp tàu cá, ngư dân địa phương bị nước ngoài bắt giữ do vi phạm đánh bắt trái phép vùng biển nước ngoài, UBND tỉnh chỉ đạo Sở Ngoại vụ phối hợp với các cơ quan liên quan chủ động nắm bắt thông tin, tìm hiểu vụ việc, xác minh nhân thân các thuyền viên trên tàu, báo cáo Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) và Đại sứ quán Việt Nam tại các nước biết để kịp thời có biện pháp bảo hộ công dân đối với các ngư dân bị bắt giữ. Bên cạnh đó, khi nhận được đơn của người nhà ngư dân đề nghị hỗ trợ, gửi thông tin xác minh nhân thân của ngư dân bị nước ngoài bắt giữ, Sở Ngoại vụ cũng đã kịp thời có văn bản gửi Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) và đề nghị thông báo cho Cơ quan đại diện Việt Nam ở nước ngoài để hoàn tất các thủ tục, có biện pháp can thiệp, giúp đỡ sớm đưa các ngư dân về nước. Ngoài ra, Sở Ngoại vụ đã có văn bản đề nghị Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) hỗ trợ công tác đấu tranh, bảo vệ quyền lợi chính đáng của tàu cá và ngư dân Bình Định bị nước ngoài bắt giữ, nhất là những trường hợp tàu cá vẫn còn đang hoạt động trong vùng biển Việt Nam hoặc đang khai thác ở những vùng biển chồng lấn, chưa phân định. Cụ thể như đối với vụ việc tàu cá Bình Định mang số hiệu BÐ-98905-TS bị Malaysia bắt giữ khi đang khai thác thủy sản trên vùng biển được tự do đánh bắt của tàu cá Việt Nam², Sở Ngoại vụ đã có văn bản báo cáo Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao), đồng thời, UBND tỉnh có văn bản đề nghị Bộ Ngoại giao chỉ đạo Cơ quan đại diện Việt Nam tại Malaysia có biện pháp can thiệp, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của người dân, kịp thời giúp đỡ các ngư dân của các tàu cá nêu trên sớm về nước.

Thời gian qua, Sở Ngoại vụ đã nhận được đơn của người nhà ngư dân bị nước ngoài bắt giữ, Sở đã tổng hợp và kịp thời có văn bản đề nghị Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) chỉ đạo Đại sứ quán Việt Nam tại nước sở tại hỗ trợ, giúp đỡ các thủ tục đưa ngư dân về nước³. Ngoài ra, theo thông tin của Cục Lãnh sự và đơn của người nhà ngư dân,

² Tàu cá BÐ-98905-TS đang hoạt động tại tọa độ 08°13'47N - 115°20'16E, thuộc vùng thuộc ngư trường Quần đảo Trường Sa của Việt Nam thì bị lực lượng Malaysia bắt giữ vào khoảng 06 giờ 15 phút ngày 30/12/2022. Qua kiểm tra dữ liệu giám sát hành trình của tàu cá BÐ-98905-TS, đối chiếu trên bản đồ điện tử của phần mềm hệ thống Giám sát tàu cá, vị trí tàu cá BÐ-98905-TS từ lúc 05 giờ 36 phút đến 11 giờ 36 phút ngày 30/12/2022 thuộc vùng biển tự do đánh bắt của tàu cá Việt Nam. Tuy nhiên, ngư dân trên tàu vẫn bị bắt

³ Năm 2021, Sở Ngoại vụ nhận được Đơn xác nhận nhân thân và Đơn đề nghị hỗ trợ đưa ngư dân về nước của người nhà ngư dân cho 32 ngư dân (27 ngư dân bị bắt ở Malaysia, 05 ngư dân bị bắt ở Indonesia); hỗ trợ 01 trường hợp ngư dân Bình Định đi làm cho tàu cá ở tỉnh Kiên Giang bị giam giữ ở Malaysia, 01 trường hợp ngư dân bị giam giữ ở Indonesia và 04 ngư dân (bị bắt ở Indonesia tháng 8/2020) đã mãn hạn tù nhưng chưa được cấp hộ chiếu về nước; hỗ trợ 04 đơn của người nhà 09 ngư dân đề nghị hoàn trả tiền thừa đã nộp cọc vào Quỹ Bảo hộ công dân.

Năm 2022, Sở Ngoại vụ tiếp nhận 35 lượt đơn của người nhà ngư dân về xác minh nhân thân, đề nghị hỗ trợ đưa ngư dân về nước và hoàn trả tiền đã nộp cọc vào Quỹ Bảo hộ công dân; hỗ trợ gửi Đơn xác nhận nhân thân cho người nhà 02 ngư dân Bình Định đi trên tàu QNg-94561-TS của tỉnh Quảng Ngãi.

Sở cũng đã phối hợp hỗ trợ giải quyết trường hợp 02 ngư dân bị chết tại Malaysia⁴ và Indonesia⁵ sớm đưa thi thể ngư dân về nước an táng trên tinh thần nhân đạo; phối hợp với địa phương thanh toán chi phí hỗ trợ cho 01 ngư dân (ngoài tỉnh) đi trên tàu cá Bình Định bị bắt ở Indonesia bệnh nặng sớm về nước⁶. Đồng thời, năm 2022, địa phương có tàu bị bắt đã trích ngân sách hỗ trợ cho các ngư dân từ Indonesia về nước bằng đường biển năm 2017 có hoàn cảnh khó khăn để hoàn trả vào Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài với tổng số tiền 130.694.023 đồng⁷.

Đến nay, qua theo dõi, phối hợp với các cơ quan liên quan được biết hầu hết các ngư dân bị nước ngoài bắt giữ đã về nước, năm 2023 đã có 12/16 ngư dân trở về địa phương, còn 05 ngư dân (thuyền trưởng, chủ tàu) chưa về nước.

- Đối với những trường hợp ngư dân bị nước ngoài bắt giữ, trả về nước sau khi mãn hạn tù có đóng chi phí, tiền cọc, sau khi trừ các khoản chi phí liên quan nếu còn tiền thừa (theo thông báo của Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài), Sở Ngoại vụ sẽ thông báo và hướng dẫn cho chủ tàu, gia đình, thân nhân ngư dân và người nộp tiền tạm ứng làm Đơn đề nghị nhận lại khoản tiền cọc còn thừa đã nộp vào Quỹ Bảo hộ công dân. Từ năm 2022 đến nay, Sở đã có văn bản đề nghị Quỹ Bảo hộ công dân hoàn trả tiền thừa cho 34 ngư dân từ Indonesia và Malaysia về nước, trong đó có 27 ngư dân đã nhận lại tiền thừa. Trong năm 2023, Sở Ngoại vụ cũng đã nhận được văn bản của Quỹ Bảo hộ công dân thông báo hoàn trả tiền thừa cho một số ngư dân từ Indonesia về nước trong các đợt của năm 2022, Sở đã có văn bản gửi địa phương có ngư dân bị bắt (UBND huyện Phù Cát) đề nghị thông báo hướng dẫn ngư dân làm đơn đề nghị nhận lại tiền thừa.

** Công tác tuyên truyền một số văn bản pháp luật về biển, biên giới trên biển và các vấn đề có liên quan đến biển, đảo cho ngư dân*

Thực hiện chức năng, nhiệm vụ được giao, Sở Ngoại vụ đã phối hợp với các sở ngành liên quan và các địa phương tổ chức 04 buổi tuyên truyền⁸ trực tiếp một số văn

Từ đầu năm 2023 đến nay, Sở Ngoại vụ tiếp nhận 02 đơn của người nhà ngư dân đề nghị hoàn trả tiền thừa cho 07 ngư dân từ Indonesia và Malaysia về nước.

⁴ Ngư dân Nguyễn Thái Vũ (thường trú tại thị trấn Cát Tiến, huyện Phù Cát) đi trên tàu cá mang số hiệu BD-93430-TS bị cơ quan chức năng của Malaysia bắt giữ ngày 07/5/2022 do vi phạm đánh bắt thủy sản trái phép, đã chết vào ngày 05/6/2022.

⁵ Ngư dân Nguyễn Đào (thường trú tại xã Bình Đông, huyện Bình Sơn, tỉnh Quảng Ngãi) đi trên tàu cá mang số hiệu BD-93277-TS bị lực lượng chức năng Indonesia bắt giữ vào ngày 08/4/2021. Trong thời gian tạm giữ, ngư dân Nguyễn Đào đã chết vào lúc 20h00 ngày 31/12/2021. Sở Ngoại vụ đã có văn bản đề nghị Ủy ban nhân dân huyện Phù Cát thông báo, hướng dẫn chủ tàu cá thanh toán chi phí liên quan đến việc hỏa táng ngư dân Nguyễn Đào.

⁶ Ngư dân Lê Văn Tài (Thanh) (sinh năm 1961, thường trú tại phường 5, thành phố Vũng Tàu) đi trên tàu cá BD-93681-TS bị Indonesia bắt giữ vào ngày 16/5/2021) phát hiện có khối u trên vai phải lở loét cần phẫu thuật sớm. Chủ tàu cá gặp nhiều khó khăn về tài chính đã làm đơn đề nghị địa phương tạo điều kiện hỗ trợ chi phí đưa ngư dân sớm về nước. UBND xã Cát Khánh, huyện Phù Cát (nơi có tàu cá BD-93681-TS vi phạm đánh bắt thủy sản trái phép trên vùng biển Indonesia) đã bố trí ngân sách xã chuyển số tiền 20 triệu đồng vào Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài để hỗ trợ mua vé máy bay và làm thủ tục đưa ngư dân Lê Văn Tài (Thanh) về nước.

⁷ UBND tỉnh đã chỉ đạo UBND huyện Phù Cát hoàn trả số tiền đưa 25 ngư dân của huyện Phù Cát từ Indonesia về nước bằng đường biển năm 2017 cho Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài, với tổng số tiền 130.694.023 đồng.

⁸ Sở Ngoại vụ đã ban hành Kế hoạch số 464/KH-SNgV ngày 01/6/2022 và Kế hoạch số 344/KH-SNgV ngày 31/3/2023, phối hợp với Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cùng

bản pháp luật về biển, biên giới trên biển và các vấn đề có liên quan đến biển, đảo cho ngư dân các xã ven biển thuộc xã Mỹ Thành (huyện Phù Mỹ), xã Cát Minh, thị trấn Cát Tiến (huyện Phù Cát), thị xã Hoài Hương (Hoài Nhơn) nhằm nâng cao nhận thức, hạn chế việc vi phạm các quy định, nhất là quy định IUU trong quá trình đánh bắt, khai thác hải sản; quy trình hộ chiếu rút gọn, đường dây nóng tổng đài bảo hộ công dân; tác dụng và hoạt động của Quỹ Bảo hộ công dân,... đồng thời thực hiện đăng tải trên trang website của các cơ quan thông qua chuyên mục “Thông tin pháp luật cho ngư dân” các nội dung, tài liệu có liên quan đến các buổi tuyên truyền để các tầng lớp nhân dân quan tâm theo dõi, khai thác sử dụng khi có nhu cầu.

** Công tác triển khai thực hiện các nhiệm vụ chống khai thác IUU*

Sở Ngoại vụ đã có văn bản gửi Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) đề nghị hỗ trợ các tàu cá và ngư dân Bình Định, cung cấp các hồ sơ về chứng cứ vi phạm, cũng như các văn bản pháp lý đối với các hành vi vi phạm của các tàu cá, ngư dân Bình Định khi bị nước ngoài bắt giữ, xét xử, để Sở có cơ sở cung cấp cho các cơ quan địa phương, nhằm phối hợp xử lý tàu cá vi phạm khi trở về nước. Đồng thời, đề nghị Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) thông báo kịp thời thông tin đóng tiền cọc chi phí cho ngư dân trong thời gian bị nước ngoài giam giữ sau khi mãn hạn tù trở về nước để hướng dẫn chủ tàu/thân nhân ngư dân nộp vào Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài theo quy định.

c. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành về cư trú, đi lại cho người Việt Nam ở nước ngoài

Thời gian qua, UBND tỉnh đã chỉ đạo Công an tỉnh, Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh và các cơ quan, đơn vị trong tỉnh thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ quản lý các vấn đề liên quan đến cư trú, đi lại cho người Việt Nam ở nước ngoài. Với chính sách mở cửa hội nhập và mở rộng quan hệ giao lưu, hợp tác về kinh tế, văn hoá, khoa học và các vấn đề an sinh xã hội hiện nay với nhiều quốc gia trên thế giới, ngày càng nhiều người Việt Nam nói chung, người Bình Định nói riêng xuất cảnh ra nước ngoài định cư, lao động, học tập, công tác... và đã hình thành cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài. Hiện có khoảng 13.731 người Bình Định hiện đang định cư ở nước ngoài tại Mỹ, Anh, Pháp, Đức, Úc, Canada, Nhật Bản, Hà Lan, Philippines, Trung Quốc, Campuchia, Lào, Hàn Quốc và một số còn lại cư trú rải rác tại các nước, khu vực khác trên thế giới, trong đó có 9.462 trường hợp đang học tập, công tác, lao động, làm ăn buôn bán, thăm thân, khám chữa bệnh có thời hạn ở nước ngoài và 235 trường hợp đã từng học tập, công tác, lao động ở nước ngoài hiện đang công tác, làm việc trong các cơ quan Đảng, Nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội. Phần đông kiều bào đều có cuộc sống ổn định, tôn trọng pháp luật, phong tục tập quán của quốc gia, lãnh thổ sở tại;

các địa phương tổ chức các buổi tuyên truyền trực tiếp cho ngư dân xã Mỹ Thành (huyện Phù Mỹ), xã Cát Minh, thị trấn Cát Tiến (huyện Phù Cát), thị xã Hoài Hương (Hoài Nhơn) với những nội dung chủ yếu như: Pháp luật của một số nước lân cận có đường biên giới trên biển Việt Nam liên quan đến vấn đề xử lý đối với ngư dân/tàu cá nước ngoài vi phạm: Indonesia, Malaysia, Philippines và Trung Quốc; Luật Biển Việt Nam; một số nội dung chủ yếu của Luật Biên phòng Việt Nam; các quy định pháp luật liên quan đến quản lý hoạt động khai thác thủy sản, chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định; công tác bảo hộ ngư dân và quy trình cấp hộ chiếu rút gọn... Đồng thời, Sở Ngoại vụ đã trao tặng 1.500 lá cờ Tổ quốc cho các chủ tàu cá thuộc các xã Mỹ Thành, Mỹ Thọ, Mỹ An (huyện Phù Mỹ) và Cát Minh (huyện Phù Cát).

trong đó, có một số kiều bào Bình Định ở nước ngoài có tiềm lực kinh tế, quan hệ với nhiều doanh nghiệp, tổ chức kinh tế nước ngoài và quốc tế, có khả năng tìm kiếm đối tác và làm cầu nối với các doanh nghiệp, tổ chức trong nước. 06 tháng đầu năm, có 132 người Bình Định định cư ở nước ngoài hoạt động, lưu trú tại tỉnh với mục đích thăm thân.

Bên cạnh đó, UBND tỉnh đã chỉ đạo các cơ quan liên quan thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ về quản lý người, phương tiện ra vào hoạt động tại khu vực biên giới biển theo Luật xuất cảnh, nhập cảnh, quá cảnh, cư trú của người nước ngoài tại Việt Nam ngày 16/6/2014; Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật xuất cảnh, nhập cảnh, quá cảnh, cư trú của người nước ngoài tại Việt Nam ngày 25/11/2019; Nghị định số 71/2015/NĐ-CP ngày 03/9/2015 của Chính phủ quy định về quản lý hoạt động của người, phương tiện trong khu vực biên giới biển nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; Nghị định số 77/2017/NĐ-CP ngày 03/7/2017 của Chính phủ quy định về quản lý bảo vệ an ninh, trật tự tại cửa khẩu cảng; đặc biệt là Luật Biên phòng Việt Nam ngày 11/11/2020.

d. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài về đầu tư, kinh doanh

Thời gian qua, tỉnh Bình Định đã tích cực hỗ trợ, tạo điều kiện để các doanh nhân, trí thức người Việt Nam ở nước ngoài tiếp cận và hiểu rõ các chính sách thu hút đầu tư, thủ tục liên quan đến đăng ký kinh doanh, đăng ký đầu tư nhằm tăng cường thu hút nguồn vốn đầu tư vào tỉnh; đồng thời, tích cực nắm bắt tình hình hoạt động, tư vấn, lắng nghe và hỗ trợ các chủ doanh nghiệp là người Việt Nam ở nước ngoài giải quyết khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện dự án và sẵn sàng tạo mọi điều kiện để người Việt Nam ở nước ngoài an tâm đầu tư, kinh doanh tại tỉnh. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật đối với người Việt Nam ở nước ngoài về đầu tư, kinh doanh theo quy định pháp luật hiện hành như Luật doanh nghiệp, Luật Đầu tư và Nghị định 31/2021/NĐ-CP ngày 26/3/2021 Quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Đầu tư. Tỉnh Bình Định hiện có 06 dự án có vốn đầu tư của 04 nhà đầu tư là người Việt Nam ở nước ngoài đang đầu tư tại tỉnh với tổng vốn đầu tư đăng ký là 32,38 triệu USD⁹. Các dự án này đang hoạt động ổn định, tuân thủ pháp luật Việt Nam, góp phần tạo việc làm và đóng góp nhất định cho ngân sách Nhà nước. Mặc dù số lượng dự án được cấp phép còn hạn chế nhưng đóng góp của các nhà đầu tư là người Việt Nam ở nước ngoài tại tỉnh có ý nghĩa về mặt kinh tế - xã hội, góp phần tạo sự lan tỏa và tiền đề để Bình Định hòa nhập sâu rộng hơn vào nền kinh tế thế giới. UBND tỉnh đã chỉ đạo các cơ quan chức năng thuộc tỉnh chủ động cập nhật, tuyên truyền kịp thời các thông tin về Danh mục dự án đầu tư, các cơ chế, chính sách ưu đãi trên các phương tiện thông tin đại chúng, trang thông tin điện tử của cơ quan, đơn vị; liên tục cập nhật nhiều tin tức về môi trường đầu tư, tình hình xúc tiến đầu tư của tỉnh

⁹ 1. Công ty TNHH AVSS đầu tư dự án Sản xuất kinh doanh sản phẩm vật liệu xây dựng và trang trí nội thất, vốn đầu tư 01 triệu USD; 2. Công ty TNHH Trung tâm quốc tế khoa học và giáo dục liên ngành (ICISE) đầu tư dự án Trung tâm quốc tế khoa học và giáo dục liên ngành, vốn đầu tư 06 triệu USD; 3. Tập đoàn Việt Úc có 03 dự án đầu tư là: Dự án sản xuất, kinh doanh tôm giống thẻ chân trắng, vốn đầu tư 3,19 triệu USD; Dự án Khu sản xuất giống thủy sản, vốn đầu tư 2,29 triệu USD; Dự án Khu nuôi tôm thương phẩm công nghệ cao trong nhà kính, vốn đầu tư 13.3 triệu USD; 4. Công ty TNHH Giải pháp phần mềm Tường Minh Bình Định đầu tư dự án Công viên sáng tạo TMA, vốn đầu tư 6,6 triệu USD.

và các vấn đề liên quan; thực hiện công khai, minh bạch các thủ tục hành chính trong lĩnh vực đăng ký kinh doanh và lĩnh vực đầu tư, giúp nhà đầu tư nói chung và doanh nhân, trí thức người Việt Nam ở nước ngoài về đầu tư tại địa phương nói riêng tiếp cận các thủ tục hành chính một cách nhanh chóng và thuận lợi; đẩy mạnh số hóa dữ liệu, ứng dụng công nghệ thông tin trong thực hiện các quy trình, thủ tục hành chính. Mọi thắc mắc liên quan thủ tục đầu tư và chính sách hỗ trợ liên quan đều được giải đáp nhanh chóng nên không chỉ hỗ trợ đáng kể cho nhà đầu tư trong quá trình khảo sát, thực hiện hoạt động đầu tư tại tỉnh, mà còn góp phần đẩy mạnh tuyên truyền, quảng bá hình ảnh của tỉnh Bình Định đến các nhà đầu tư trong và ngoài nước. Bên cạnh áp dụng các chính sách ưu đãi theo quy định của Chính phủ, tỉnh chỉ đạo các cơ quan chức năng tích cực hoàn thiện quy hoạch chung của tỉnh, chủ động xây dựng cơ sở hạ tầng, xây dựng Danh mục dự án mời gọi đầu tư trong từng thời kỳ; nghiên cứu, đề xuất thêm một số ưu đãi khác phù hợp cho nhà đầu tư như: hỗ trợ đào tạo lao động, quỹ đất sạch, cung cấp điện, nước... nhằm hỗ trợ và tạo điều kiện thuận lợi để người Việt Nam ở nước ngoài về nước và quê hương đầu tư, kinh doanh.

đ. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực sở hữu nhà ở, đất ở tại Việt Nam

Thực hiện theo quy định của Luật Đất đai năm 2013 và Luật Nhà ở năm 2014, UBND tỉnh Bình Định đã ban hành Quyết định số 05/2019/QĐ-UBND ngày 14/02/2019 quy định trình tự thực hiện thủ tục đăng ký đất đai, tài sản gắn liền với đất và trách nhiệm phối hợp thực hiện trong công tác cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản khác gắn liền với đất trên địa bàn tỉnh Bình Định; trong đó có người Việt Nam định cư ở nước ngoài được sở hữu nhà ở gắn liền với quyền sử dụng đất ở tại Việt Nam.

e. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực lao động

Xác định công tác đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng là một trong những giải pháp giảm nghèo nhanh và bền vững, góp phần thực hiện chính sách an sinh xã hội. Trong những năm qua, UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Lao động - Thương binh và Xã hội phối hợp với các sở, ngành liên quan tham mưu UBND tỉnh ban hành nhiều chủ trương, chính sách khuyến khích công tác xuất khẩu lao động và một số văn bản có liên quan¹⁰. Đồng thời, hàng năm Sở Lao - Thương binh và Xã hội

¹⁰ Công văn số 3423/UBND-VX ngày 13/8/2014 của UBND tỉnh về việc tăng cường công tác quản lý người lao động Việt Nam tại Hàn Quốc theo Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 30/5/2014 của Thủ tướng Chính phủ; Quyết định số 65/2016/QĐ-UBND ngày 12/12/2016 của UBND tỉnh ban hành Quy chế trích lập, quản lý và sử dụng nguồn vốn từ ngân sách tỉnh ủy thác qua Chi nhánh Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh để cho vay đối với hộ nghèo và các đối tượng chính sách khác trên địa bàn tỉnh; Quyết định số 3069/QĐ-UBND ngày 22/7/2021 về việc ban hành Chương trình Giải quyết việc làm tỉnh Bình Định giai đoạn 2021 - 2025; Quyết định số 56/2017/QĐ-UBND ngày 28/9/2017 về việc ban hành Quy chế trích lập, quản lý và sử dụng nguồn vốn từ ngân sách địa phương ủy thác qua Ngân hàng chính sách xã hội để cho vay đối với hộ nghèo và các đối tượng chính sách khác trên địa bàn tỉnh Bình Định; Công văn số 979/UBND-VX ngày 10/3/2017 về việc tăng cường quản lý và đẩy mạnh hoạt động đưa lao động tỉnh Bình Định đi làm việc ở nước ngoài; Quyết định số 85/2021/QĐ-UBND ngày 27/12/2021 của UBND tỉnh về ban hành Quy định chính sách hỗ trợ cho người lao động của tỉnh Bình Định đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng; Kế hoạch số 90/KH-UBND ngày 11/5/2023 của UBND tỉnh triển khai thực hiện Kế hoạch số 54-KH/TU ngày 22/3/2023 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy thực hiện Chỉ thị số 20-CT/TW ngày 12/12/2022 của Ban Bí thư Trung ương Đảng “về tăng cường sự lãnh đạo của

đã ban hành nhiều văn bản hướng dẫn và phối hợp với các đơn vị liên quan tổ chức triển khai thực hiện như: Kế hoạch tuyên truyền, tư vấn đưa người lao động của tỉnh đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng; Kế hoạch tập huấn nâng cao năng lực cho cán bộ làm công tác tuyên truyền, tư vấn các dịch vụ hỗ trợ việc làm, đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng trên địa bàn tỉnh; Kế hoạch tuyên truyền, tư vấn về đào tạo nghề, giới thiệu việc làm trong nước và ngoài nước cho quân nhân là người Bình Định hoàn thành nghĩa vụ quân sự được xuất ngũ về địa phương; triển khai thực hiện thực hiện chính sách hỗ trợ cho người lao động của tỉnh đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng...Ngoài ra, Sở Lao - Thương binh và Xã hội phối hợp với Ủy ban nhân dân cấp huyện tổ chức các lớp tập huấn nâng cao năng lực cán bộ làm công tác đưa người lao động đi làm việc có thời hạn ở nước ngoài và tuyên truyền viên cơ sở; bồi dưỡng, nâng cao nhận thức chính trị, lòng yêu nước, tự tôn dân tộc và ứng xử văn hóa đối với người lao động đi làm việc ở nước ngoài, giúp họ nhận thức sâu sắc hơn về các quy định pháp luật Việt Nam và nước sở tại, hiểu được quyền lợi phải luôn gắn với nghĩa vụ để chấp hành nghiêm nội quy, quy định của doanh nghiệp nước ngoài

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh có 01 doanh nghiệp có chức năng đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài (Công ty TNHH MTV HR Pisico); 02 đơn vị trực thuộc Sở Lao động - Thương binh và Xã hội (Trung tâm Dịch vụ việc làm và Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp Bình Định) có chức năng tư vấn, tuyển chọn, cung ứng lao động cho đơn vị, doanh nghiệp được cấp phép đưa người lao động Việt Nam đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng trên địa bàn tỉnh đúng quy định pháp luật. Đối với các doanh nghiệp ngoài tỉnh có nhu cầu đăng ký tuyển lao động trên địa bàn tỉnh, sau khi các doanh nghiệp nộp hồ sơ đăng ký, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội kiểm tra phiếu thẩm định đơn hàng của Cục Quản lý lao động ngoài nước cấp, nếu đủ điều kiện sẽ giới thiệu đến 11/11 huyện, thị xã, thành phố để phối hợp với chính quyền địa phương, các tổ chức đoàn thể để tổ chức các hoạt động tư vấn, tuyển chọn lao động. Số doanh nghiệp ngoài tỉnh đăng ký tuyển chọn lao động tại các địa phương dao động từ 8-10 doanh nghiệp/năm.

Từ năm 2020 đến tháng 6/2023, tổng số lao động của tỉnh đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng là 2.263 lao động, chia theo thị trường: Nhật Bản 2.113 người; Hàn Quốc 16 người; Đài Loan 78 người; các nước khác là 56 người. Lao động của tỉnh đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng về cơ bản chấp hành tốt pháp luật của nước sở tại, tôn trọng văn hóa, phong tục tập quán của nước sở tại. Đến thời điểm hiện tại, chưa ghi nhận trường hợp người lao động của tỉnh vi phạm pháp luật bị xử lý dẫn độ về nước.

g. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực văn hóa

Thực hiện Kết luận 12-KL/TW ngày 12/8/2021 của Bộ Chính trị về công tác người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới, UBND tỉnh đã chỉ đạo các cơ quan, đơn vị, địa phương tổ chức tuyên truyền công tác người Việt Nam ở nước ngoài; khẳng định cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài là một bộ phận không thể tách rời của

cộng đồng người Việt Nam, tiếp tục phát huy giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, đẩy mạnh công tác hỗ trợ cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài duy trì tiếng Việt. Chỉ đạo Sở Văn hóa và Thể thao chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan tổ chức tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, xây dựng các chuyên trang, chuyên mục, các ấn phẩm, số báo chuyên đề văn hóa đối ngoại, trên các kênh truyền thông số... và thông qua các sự kiện, lễ hội tổ chức tại các địa phương trong tỉnh để tuyên truyền, giới thiệu, quảng bá tiềm năng, thể mạnh, con người, bản sắc văn hóa, danh lam thắng cảnh... của tỉnh đến các đối tác trong nước, quốc tế.

h. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực giáo dục đào tạo

UBND tỉnh chỉ đạo Sở Giáo dục và Đào tạo thực hiện công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan người Việt Nam ở nước ngoài đến công chức, viên chức, người lao động và học sinh thuộc thẩm quyền quản lý của cơ quan, đơn vị¹¹, đồng thời, Sở Giáo dục và Đào tạo đã ban hành một số văn bản¹² triển khai công tác người Việt Nam ở nước ngoài, tạo điều kiện người Việt Nam ở nước ngoài được thuận lợi trong đi lại, công tác, làm việc, học tập và sinh sống, góp phần thu hút nguồn lực tri thức và kinh tế của cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc.

i. Việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật hiện hành đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực khoa học công nghệ

UBND tỉnh chỉ đạo các cơ quan, đơn vị, địa phương thường xuyên phổ biến, quán triệt, tuyên truyền sâu rộng các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác người Việt Nam ở nước ngoài trong lĩnh vực khoa học công nghệ.

Nhằm tạo điều kiện, môi trường thuận lợi cho đội ngũ trí thức phát huy năng lực, hoạt động sáng tạo, phục vụ sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, các cơ quan liên quan đã tham mưu UBND tỉnh ban hành nhiều văn bản chỉ đạo¹³ thực hiện; bổ

¹¹ Thông tư số 10/2014/TT-BGDĐT ngày 11/4/2014 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Quy chế quản lý công dân Việt Nam học tập ở nước ngoài. Thông tư số 34/2017/TT-BGDĐT ngày 25/12/2017 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy chế quản lý công dân Việt Nam học tập ở nước ngoài ban hành kèm theo Thông tư số 10/2014/TT-BGDĐT ngày 11/4/2014 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo (02 Thông tư này hết hiệu lực kể từ 31/7/2023 bởi Thông tư số 12/2023/TT-BGDĐT ngày 15/6/2023); Quyết định số 16/2013/QĐ-UBND ngày 10/7/2013 của UBND tỉnh Bình Định ban hành Quy định về tổ chức thực hiện quản lý thống nhất các hoạt động đối ngoại trên địa bàn tỉnh Bình Định.

¹² Công văn số 843/SGDĐT-TCCB ngày 22/4/2022 về việc thực hiện công tác phổ biến, giáo dục pháp luật liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài, Công văn số 387/SGDĐT-TCCB ngày 27/02/2023 triển khai thực hiện Kế hoạch công tác người Việt Nam ở nước ngoài năm 2023.

¹³ Quyết định số 27/2007/QĐ-UBND ngày 24/8/2007 của UBND tỉnh quy định một số chính sách phát triển khoa học, công nghệ và nhân lực có trình độ cao; Quyết định số 44/2007/QĐ-UBND ngày 17/12/2007 của UBND tỉnh quy định chế độ trợ cấp đối với cán bộ, công chức trên địa bàn tỉnh Bình Định được cử đi học; Quyết định số 45/2007/QĐ-UBND ngày 17/12/2007 của UBND tỉnh quy định một số một số chính sách đào tạo cán bộ khoa học công nghệ có trình độ cao; Quyết định số 13/2010/QĐ-UBND ngày 05/7/2010 của UBND tỉnh điều chỉnh, bổ sung một số nội dung về chế độ trợ cấp đối với cán bộ, công chức được cử đi học và một

sung, hoàn thiện các cơ chế, chính sách nhằm đào tạo, bồi dưỡng, thu hút và phát triển nguồn nhân lực; mở rộng hợp tác và giao lưu quốc tế về khoa học và công nghệ, tạo điều kiện thuận lợi cho đội ngũ các nhà khoa học, công nghệ, chuyên gia giỏi nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao các tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất, phục vụ đời sống nhân dân. Tuy nhiên, các quy định nêu trên chỉ quy định chung cho các đối tượng, chưa có quy định cụ thể đối với người Việt Nam ở nước ngoài về làm việc tại tỉnh.

2. Vai trò, trách nhiệm quản lý của UBND cấp tỉnh trong quá trình triển khai, tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật về người Việt Nam ở nước ngoài

Thời gian qua, tỉnh Bình Định luôn quan tâm đến quyền, lợi ích hợp pháp cho công dân Việt Nam trên địa bàn tỉnh hiện đang học tập, sinh sống, làm việc ở nước ngoài; trên cơ sở quy định của Chính phủ, nhiều văn bản có liên quan của UBND tỉnh đối với người Việt Nam ở nước ngoài đã được ban hành, chỉnh sửa, bổ sung nhằm tạo các hành lang pháp lý cho người Việt Nam ở nước ngoài trên một số lĩnh vực như quốc tịch, cư trú, đầu tư, mua nhà ở, về nước làm việc... theo hướng tháo gỡ khó khăn vướng mắc, tạo điều kiện thuận lợi hơn. Trên cơ sở xác định công tác người Việt Nam ở nước ngoài là một nhiệm vụ quan trọng của công tác đối ngoại, trong thời gian qua UBND tỉnh đã chỉ đạo các sở, ban, ngành, địa phương tổ chức phổ biến, quán triệt và triển khai chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước liên quan đến công tác người Việt Nam ở nước ngoài đến toàn thể cán bộ, công chức, viên chức và người dân trên địa bàn tỉnh; các quy định của pháp luật về quyền, nghĩa vụ của công dân Việt Nam nói chung, người Việt Nam ở nước ngoài nói riêng; pháp luật về hộ tịch, quốc tịch, chứng thực; xuất cảnh; pháp luật về đất đai, nhà ở; pháp luật về đầu tư, kinh doanh; các quy định về chính sách bảo hộ của Nhà nước Việt Nam đối với công dân Việt Nam tại nước ngoài; các chính sách khuyến khích ưu đãi; thu hút đầu tư của Nhà nước Việt Nam trong lĩnh vực thu hút chuyên gia trí thức, kiều bào...; chủ động triển khai các nội dung, nhiệm vụ thuộc chức năng, nhiệm vụ xây dựng và tổ chức thực hiện Kế hoạch hành động thực hiện Kết luận số 12-KL/TW của Bộ Chính trị về công tác người Việt Nam ở nước ngoài giai đoạn 2021-2026; đưa các mục tiêu, chỉ tiêu đối với công tác người Việt Nam ở nước ngoài vào công tác theo dõi quản lý hằng năm gắn với các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và thực hiện thường xuyên, ổn định chế độ báo cáo định kỳ theo quy định. Chỉ đạo phối hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa các cấp, các ngành, địa phương, tổ chức đoàn thể để triển khai thực hiện hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, tiếp tục đẩy mạnh các giải pháp phát huy nguồn lực người Việt Nam ở nước ngoài đóng góp vào sự phát triển đất nước. Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, khuyến khích và tạo điều kiện để người Việt Nam ở nước ngoài tham gia đóng góp tích cực vào sự nghiệp xây dựng và phát triển tỉnh nhà, góp phần bảo vệ Tổ quốc. Đồng thời, tỉnh đã kịp thời ban hành một số văn bản chỉ đạo các sở, ngành, địa phương triển khai thực hiện các nội dung công việc liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài, như Công văn số 360- CV/TU ngày 23/6/2022 của Tỉnh ủy về việc thực hiện Kết luận số 12-KL/TW ngày 12/8/2021 của Bộ Chính trị về công tác người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới; Kế hoạch số 84/KH-UBND ngày 13/6/2022 của UBND tỉnh về triển khai thực hiện Nghị quyết số 169/NQ-

số đào tạo cán bộ khoa học công nghệ có trình độ cao; Quyết định số 47/2022/QĐ-UBND ngày 08/8/2022 của UBND tỉnh quy định chính sách thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao và hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực tỉnh Bình Định giai đoạn 2022 - 2025...

CP của Chính phủ trên địa bàn tỉnh; Công văn số 1997/UBND-NC ngày 15/4/2022 của UBND tỉnh về việc thực hiện công tác phổ biến, giáo dục pháp luật liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài... Ngoài ra, để tiếp tục thực hiện Kế hoạch của tỉnh về triển khai thực hiện Nghị quyết số 169/NQ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ ban hành Chương trình hành động của Chính phủ tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 36-NQ/TW, Chỉ thị số 45- CT/TW và Kết luận số 12-KL/TW của Bộ Chính trị về công tác người Việt Nam ở nước ngoài giai đoạn 2021 - 2026, tỉnh đang chỉ đạo thu thập thông tin xây dựng Kênh thông tin liên lạc, kết nối người Bình Định ở nước ngoài.

II. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Kết quả đạt được

a) Tỉnh uỷ, UBND tỉnh đã kịp thời chỉ đạo triển khai kịp thời, nghiêm túc các quy định của Trung ương có liên quan đến công tác người Việt Nam ở nước ngoài trên địa bàn tỉnh, nhất là Nghị quyết số 36-NQ/TW, ngày 26/3/2004 của Bộ Chính trị khóa IX về công tác đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới; Chỉ thị số 45-CT/TW, ngày 19/5/2015 của Bộ Chính trị về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 36-NQ/TW, ngày 26/3/2004 của Bộ Chính trị (khóa IX) về công tác đối với người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới; Kết luận số 12- KL/TW, ngày 12/8/2021 của Bộ Chính trị về công tác người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới.

b) Tập trung chỉ đạo thực hiện tốt công tác phổ biến, tuyên truyền các quy định pháp luật và nội dung liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài và rà soát, đề xuất điều chỉnh bổ sung để triển khai đồng bộ các quy định, chính sách liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài trên địa bàn tỉnh. Chỉ đạo đẩy mạnh cải cách hành chính, khuyến khích, thu hút và tạo điều kiện thuận lợi để người Việt Nam ở nước ngoài về tỉnh đầu tư, sản xuất, kinh doanh; kịp thời giải quyết thường trú cho nhiều trường hợp, tạo điều kiện thuận lợi cho người Việt Nam hồi hương về địa phương; tiếp tục nâng cao hiệu quả công tác bảo hộ công dân, quản lý lao động, du học sinh; kiện toàn tổ chức bộ máy, nâng cao hiệu quả, hiệu lực quản lý nhà nước về công tác người Việt Nam ở nước ngoài. Thường xuyên chỉ đạo các ngành, địa phương phối hợp Ủy ban Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể tổ chức tuyên truyền các nội dung có liên quan đến chính sách, pháp luật đối với người Việt Nam ở nước ngoài, nhằm nâng cao nhận thức, khuyến khích người Việt Nam ở nước ngoài nêu cao tinh thần tự trọng, tự hào dân tộc, giữ gìn bản sắc văn hóa và truyền thống dân tộc Việt Nam, đoàn kết thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau, giữ vững mối quan hệ gắn bó với gia đình và quê hương, cảnh giác trước mọi âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch.

c) Việc thực hiện chương trình, kế hoạch và chính sách đối với người Việt Nam ở nước ngoài tại tỉnh thời gian qua được các cơ quan, đơn vị, địa phương trong tỉnh phối hợp thường xuyên, liên tục và hiệu quả thông qua các hoạt động hỗ trợ, hướng dẫn người Việt Nam ở nước ngoài và thân nhân của họ trong công tác bảo hộ công dân và các hoạt động tại tỉnh; Sở Ngoại vụ và các cơ quan liên quan đã kịp thời phối hợp với cơ quan lãnh sự trong nước và các cơ quan đại diện Việt Nam ở nước ngoài thi hành mọi biện pháp để công dân Bình Định được hưởng đầy đủ các quyền và lợi ích theo pháp luật nước sở tại, các điều ước mà Việt Nam đã ký kết với nước ngoài hoặc tham gia theo tập quán quốc tế.

d) Đã tổ chức các buổi tiếp xúc, gặp gỡ kiều bào về nước, thăm thân trong dịp Tết cổ truyền, qua đó cung cấp thông tin tình hình kinh tế - xã hội của tỉnh, của đất nước, các chính sách ưu đãi đối với cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, khơi gợi lòng yêu nước, tinh thần dân tộc, vận động tiếp tục phát huy vai trò, đóng góp vào công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; đồng thời phát hiện số người Việt Nam ở nước ngoài bị các thế lực thù địch móc nối, lôi kéo để kịp thời ngăn chặn, đấu tranh với các hoạt động xâm hại an ninh quốc gia, tránh bị động, bất ngờ.

đ) Thường xuyên phổ biến đến người lao động các chính sách, quy định của pháp luật và các điều ước quốc tế trong lĩnh vực di cư ra nước ngoài, các rủi ro, nguy cơ từ việc di cư trái phép và các kênh di cư an toàn cho người lao động và kiên quyết đấu tranh với nạn mua bán người ... giúp người lao động hiểu và nắm vững quy định của pháp luật về di cư, chính sách xuất khẩu, lao động của nước ngoài nhằm hạn chế hoạt động xuất cảnh trái phép. Ngoài ra, đã tuyên truyền, vận động các trường hợp có người thân ở nước ngoài hướng về quê hương đất nước; phổ biến chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước đối với người Việt Nam ở nước ngoài, tạo dư luận và môi trường quốc tế thuận lợi cho việc triển khai các chính sách đối với người Việt Nam ở nước ngoài. Với những nỗ lực cố gắng trong chỉ đạo triển khai thực hiện, nhận thức và hành động của một bộ phận người Bình Định ở nước ngoài đã có nhiều chuyển biến và là cầu nối giúp quảng bá hình ảnh, tiềm năng, thế mạnh của đất nước, quê hương Bình Định, phục vụ thu hút đầu tư, phát triển thương mại, du lịch, kết nối doanh nghiệp kiều bào, doanh nghiệp nước ngoài với doanh nghiệp trong tỉnh.

2. Một số tồn tại, hạn chế

a) Công tác quản lý, theo dõi người lao động đi làm việc ở nước ngoài còn nhiều bất cập, hạn chế. Số lao động của tỉnh làm việc ở nước ngoài mặc dù đã hết thời hạn hợp đồng về nước nhưng cơ quan chức năng chưa nắm cụ thể thời gian, số lượng và địa bàn người lao động trở về để có kế hoạch bố trí lao động phù hợp.

b) Cuộc sống của một bộ phận công dân người Bình Định ở nước ngoài còn khó khăn, địa vị pháp lý chưa vững chắc; nhiều nơi chưa hình thành hội đồng hương, hội đoàn ở nước ngoài nên rất khó theo dõi, quản lý.

c) Việc xuất cảnh hiện nay được luật pháp cho phép đơn giản hoá về thủ tục nhằm tạo điều kiện cho người dân mở rộng quyền tự do đi lại trong quan hệ giao thương, học tập, lao động... Do đó, công tác quản lý, nắm tình hình số người dân địa phương xuất cảnh ra nước ngoài có lúc chưa kịp thời, nhất là đối với các trường hợp không cư trú thường xuyên tại địa phương.

d) Chính sách hỗ trợ người lao động hoàn thành hợp đồng lao động trở về nước đúng hạn chưa có nên việc tận dụng tối đa nguồn vốn cũng như tay nghề của những người đã từng lao động ở nước ngoài để tham gia phát triển kinh tế tại địa phương còn hạn chế.

đ) Việc khuyến khích thu hút các nhà khoa học, công nghệ và chuyên gia giỏi là người Việt Nam ở nước ngoài tham gia hoạt động khoa học và công nghệ ở tỉnh thời gian qua chưa nhiều và chưa tạo được bước đột phá mới về các đề tài, phát minh có khả năng làm thay đổi căn bản ngành, lĩnh vực khoa học và công nghệ ở địa phương.

e) Liên quan đến các trường hợp người Bình Định gặp vấn đề lãnh sự ở nước ngoài cũng như tàu cá, ngư dân bị nước ngoài bắt giữ, UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Ngoại vụ có văn bản báo cáo và đề nghị Cục Lãnh sự (Bộ Ngoại giao) có các biện pháp hỗ trợ, can thiệp. Tuy nhiên, phần lớn Sở Ngoại vụ không nhận được thông tin phản hồi từ phía cơ quan ngoại giao để nắm được tình hình vụ việc, kịp thời thông tin đến người nhà nạn nhân cũng như phối hợp với các cơ quan liên quan trong công tác bảo hộ hoặc phối hợp xử lý vi phạm các trường hợp tàu cá vi phạm vùng biển nước ngoài theo quy định.

g) Việc thu hồi tiền tạm ứng đưa ngư dân về nước từ năm 2017 – 2019 theo đề nghị của Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam (Bộ Ngoại giao) rất khó khăn, mặc dù Sở Ngoại vụ đã có văn bản gửi các địa phương đề nghị rà soát, đối chiếu số liệu và thu hồi, hoàn trả chi phí vào Quỹ Bảo hộ công dân. Đến nay, nhiều chủ tàu, ngư dân có hoàn cảnh khó khăn, đã bán phương tiện tàu cá và chuyển đổi nghề... nên việc địa phương thu hồi các khoản tiền tạm ứng này gặp nhiều khó khăn. Ngân sách của các huyện thuộc tỉnh do ngân sách cấp nên rất khó khăn trong việc hoàn trả (Theo quy định tại điểm 6.d Công điện 732/CD-TTg ngày 28/5/2017 của Thủ tướng Chính phủ: “Bắt buộc chủ tàu cá vi phạm phải chi trả kinh phí để đưa ngư dân vi phạm về nước; nếu chủ tàu không chi trả thì địa phương có tàu vi phạm chịu trách nhiệm chi trả”).

3. Nguyên nhân

a) Nguyên nhân khách quan

- Số lượng người nước ngoài, người Việt Nam ở nước ngoài đến Bình Định công tác, học tập, du lịch, thăm thân càng gia tăng đã làm ảnh hưởng đến công tác quản lý, theo dõi nắm bắt tình hình đối với một vài cơ quan chức năng ở địa phương.

- Tình hình an ninh chính trị, kinh tế, xã hội thế giới diễn biến phức tạp, tiềm ẩn nhiều nguy cơ rủi ro, ảnh hưởng đến việc thực hiện chính sách bảo hộ đối với người Bình Định ở nước ngoài.

- Việc nắm bắt các chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước đối với một số người Việt Nam ở nước ngoài nói chung và công dân Bình Định ở nước ngoài nói riêng chưa kịp thời, đầy đủ nên tinh thần, ý thức dân tộc chưa cao.

b) Nguyên nhân chủ quan

- Công tác phối hợp giữa các cấp, các ngành, các cơ quan chức năng và chính quyền địa phương có lúc, có nơi thiếu đồng bộ, chưa chặt chẽ. Đội ngũ cán bộ làm công tác liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài tại địa phương còn ít kinh nghiệm, chưa có tính chuyên sâu.

- Một số người Việt Nam ở nước ngoài khi về địa phương lợi dụng những kẽ hở trong hệ thống pháp luật, những thiếu sót trong công tác quản lý của địa phương để thực hiện các hành vi vi phạm pháp luật. Nhiều trường hợp lợi dụng sự thông thoáng trong hoạt động xuất nhập cảnh, sự quản lý của các cơ quan chức năng để nhập cảnh vào địa phương nhưng không khai báo với các cơ quan chức năng, gây khó khăn trong công tác quản lý.

- Việc nắm bắt, cập nhật thông tin các vụ việc tàu cá và ngư dân bị phía nước ngoài bắt giữ còn thiếu thông tin từ cơ quan liên quan dẫn đến việc triển khai thực hiện công tác bảo hộ ngư dân khi bị nước ngoài bắt giữ gặp nhiều khó khăn.

PHẦN II

GIẢI PHÁP, KIẾN NGHỊ HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT VÀ TỔ CHỨC THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT ĐỐI VỚI NGƯỜI VIỆT NAM Ở NƯỚC NGOÀI

I. ĐỐI VỚI QUỐC HỘI

1. Tăng cường sự giám sát thường xuyên hoặc định kỳ của Quốc hội, Ủy ban thường vụ Quốc hội, các cơ quan liên quan của Quốc hội và Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh đối với việc thực hiện chính sách, pháp luật đối với người Việt Nam ở nước ngoài tại các địa phương.

2. Kính đề nghị Ủy ban Đối ngoại Quốc hội xem xét, có ý kiến với cấp có thẩm quyền về việc xem xét miễn số tiền tạm ứng đưa ngư dân từ Indonesia và Brunei về nước từ năm 2017 - 2019 của các ngư dân tàu cá thuộc tỉnh Bình Định theo đề nghị của Quỹ Bảo hộ công dân vì nhiều chủ tàu, ngư dân được đưa về nước vào thời điểm nêu trên hiện có hoàn cảnh khó khăn, đã bán phương tiện tàu cá, chuyển đổi nghề nên địa phương không thu hồi được số tiền tạm ứng; đồng thời ngân sách địa phương phụ thuộc ngân sách tỉnh cấp nên rất khó khăn trong việc hoàn trả số tiền nêu trên.

II. ĐỐI VỚI CHÍNH PHỦ

1. Hoàn thiện cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư có gắn với cơ sở dữ liệu quốc gia về lao động; quy định rõ cơ chế, trách nhiệm cung cấp, thiết lập cơ sở dữ liệu, chia sẻ thông tin, liên thông đồng bộ dữ liệu lao động đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng giữa các Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Công an, Ngoại giao và các ngành, địa phương liên quan, bảo đảm yêu cầu quản lý hiệu lực, hiệu quả đối với người lao động đi làm việc ở nước ngoài, cũng như khi hết thời hạn hợp đồng trở về nước tham gia thị trường lao động trong nước.

2. Kịp thời toàn bộ máy tổ chức, nhân sự và bố trí ngân sách phục vụ công tác người Việt Nam ở nước ngoài tại các địa phương; xây dựng cơ chế phối hợp, trao đổi thông tin thường xuyên giữa các Bộ, ban, ngành với UBND cấp tỉnh về công tác người Việt Nam ở nước ngoài và xác định rõ trách nhiệm của từng cơ quan, đơn vị có liên quan trong việc theo dõi, quản lý người Việt Nam ở nước ngoài tại địa phương.

III. ĐỐI VỚI CÁC BỘ, CƠ QUAN NGANG BỘ

1. Thường xuyên mở các lớp tập huấn, phổ biến, triển khai các văn bản pháp luật, các điều ước, thỏa thuận quốc tế liên quan đến người Việt Nam ở nước ngoài; tiếp tục quan tâm hỗ trợ, bảo hộ quyền và lợi ích chính đáng đối với người Việt Nam ở nước ngoài nói chung và công dân Bình Định ở nước ngoài nói riêng.

2. Tăng cường quản lý các doanh nghiệp đưa người lao động Việt Nam sang làm việc tại một số nước có khí hậu khắc nghiệt, an ninh chính trị không ổn định, môi trường làm việc không đảm bảo quyền lợi cho người lao động; có văn bản hướng dẫn nội dung “thực hiện chính sách hỗ trợ người lao động tạo việc làm và khởi nghiệp; ...” để các địa phương triển khai thực hiện.

3. Hỗ trợ cung cấp thông tin và làm cầu nối giữa tỉnh với cộng đồng người Bình Định ở nước ngoài để tạo điều kiện trong việc kết nối, tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, vận động kiều bào hướng về quê hương... nhằm phát huy nguồn lực người Việt Nam ở nước ngoài đóng góp vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, đất nước.

4. Nghiên cứu, rà soát và ban hành các cơ chế ưu đãi, khuyến khích thu hút các nhà khoa học, chuyên gia giỏi là người Việt Nam ở nước ngoài tham gia trong các chương trình, dự án, nhiệm vụ, đề án phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo thuộc thẩm quyền và phạm vi được giao quản lý theo quy định.

5. Các trường hợp người Bình Định gặp vấn đề lãnh sự ở nước ngoài, kính đề nghị Bộ Ngoại giao quan tâm, chỉ đạo cơ quan đại diện ngoại giao tại nước sở tại kịp thời có thông tin, kết quả cho địa phương (Sở Ngoại vụ) để có cơ sở thông tin đến gia đình người gặp nạn, phối hợp với các cơ quan liên quan trong công tác bảo hộ công dân theo quy định. Đối với những trường hợp công dân gặp nạn (đau bệnh, tử vong...) có hoàn cảnh khó khăn, không có khả năng tài chính và không có thân nhân, tổ chức đứng ra bảo lãnh cần sự hỗ trợ nhân đạo khẩn cấp của Quỹ Bảo hộ công dân, kính đề nghị Bộ Ngoại giao (Quỹ Bảo hộ công dân và Pháp nhân Việt Nam ở nước ngoài) trợ giúp chi trả từ kinh phí của Quỹ để công dân sớm về nước.

IV. ĐỐI VỚI CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG

1. Hoàn thiện cơ chế phối hợp giữa các cơ quan, lực lượng tham gia công tác người Việt Nam ở nước ngoài; kiện toàn bộ máy tổ chức theo hướng đảm bảo chức năng, nhiệm vụ và hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước đối với công tác người Việt Nam ở nước ngoài.

2. Thường xuyên tổ chức bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ cán bộ làm công tác người Việt Nam ở nước ngoài có đủ bản lĩnh, phẩm chất đạo đức, tinh thần trách nhiệm và năng lực, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ.

3. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền chủ trương, đường lối, nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước đối với người Việt Nam ở nước ngoài tại địa phương; tích cực chủ động triển khai các nội dung, nhiệm vụ thuộc chức năng, nhiệm vụ, xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch hành động thực hiện Kết luận 12-KL/TW của Bộ Chính trị, đưa các mục tiêu, chỉ tiêu về công tác người Việt Nam ở nước ngoài vào công tác theo dõi quản lý hằng năm gắn với các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội của địa phương.

V. ĐỐI VỚI MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM VÀ CÁC TỔ CHỨC XÃ HỘI

Đề nghị phối hợp tuyên truyền, phổ biến rộng rãi nội dung và triển khai thực hiện Kết luận số 12-KL/TW, ngày 12/8/2021 của Bộ Chính trị về công tác người Việt Nam ở nước ngoài trong tình hình mới và thực hiện Chương trình hành động của Chính phủ về công tác người Việt Nam ở nước ngoài giai đoạn 2021 - 2026. Tiếp tục phối hợp giám sát, phản biện, góp ý xây dựng, hoàn thiện các văn bản, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan đến công tác người Việt Nam ở nước ngoài; đồng thời tiếp tục phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, khuyến khích và tạo điều kiện để đồng bào Việt Nam ở nước ngoài đóng góp tích cực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trên đây là Báo cáo thực hiện chính sách, pháp luật đối với người Việt Nam ở nước ngoài của tỉnh Bình Định. Kính báo cáo Ủy ban Đối ngoại Quốc hội./.

Nơi nhận:

- Bộ Ngoại giao (b/c);
 - Đoàn ĐBQH tỉnh;
 - CT UBND tỉnh;
 - PCT TT UBND tỉnh Nguyễn Tuấn Thanh;
 - Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh;
 - Các Sở: Ngoại vụ, NN và PTNT;
 - CA tỉnh, BCH BDBP tỉnh;
 - CVP UBND tỉnh;
 - Lưu: VT, K13.
-

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Nguyễn Tuấn Thanh